

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, *Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat KURUM*, tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Kemal PEKÖZ

Adana Milletvekili

İnsan Hakları İzleme Örgütü (HRW)'nin 21 Eylül 2022 tarihinde yayınladığı “Sanki Bizi Zehirliyorlar”:Türkiye’de Plastik Geri Dönüşümü’nün Sağlık Üzerindeki Etkileri” başlıklı rapora göre Türkiye’de plastik geri dönüşümü pek çok insanın sağlığına zarar vermekte ve çevreyi herkes için olumsuz etkilemektedir.

89 sayfalık raporda, hükümetin plastik geri dönüşümünün sağlık ve çevre üzerindeki etkilerini ele almakta etkisiz kalmasının, sağlık hakkı üzerindeki olumsuz sonuçları belgelenmektedir. Rapora göre hükümet; geri dönüşüm tesislerinin sıkı bir şekilde ruhsatlandırılmasını, düzenli ve kapsamlı bir şekilde denetlenmesini ve iş sağlığı konusunda önlemler alınmasını öngören yasa ve yönetmeliklere uyulmasını zorlayıcı yaptırımlarla sağlamak konusunda yetersiz kalmakta, bu da söz konusu tesislerin sağlık ve çevre üzerindeki olumsuz etkilerini büyük ölçüde artırmaktadır.

İnsan Hakları İzleme Örgütü'nün ziyaret ettiği tesislerin çoğu, Türkiye'deki yasalara ve çevre yönetmeliklerine aykırı olarak evlere tehlikeli derecede yakın konumlarda yer almaktadır. Plastik atıkların geri dönüştürülme sürecinde yeterli korunma sağlanmazsa astım, nefes alma güçlüğü ve göz tahrişi gibi kısa vadeli sağlık sorunlarına yol açabilecek hava kirleticileri ve toksinler salınmaktadır. Bu toksinlere maruz kalınması, ayrıca, bilim insanları, tarafından kanser, nörolojik sorunlar ve üreme sistemi bozuklukları risklerindeki artışla da ilişkilendirilmiştir. Plastikler fosil yakıtlardan ve zehirli katkı maddelerinden üretilmekte ve önemli miktarda sera gazı emisyonuna yol açarak iklim krizine de katkıda bulunmaktadır.

Türkiye'nin plastik atık ithalatının yaklaşık yüzde 50'sinin gerçekleştirildiği Adana'nın resmi sanayi bölgesiyle birlikte Seyhan ilçesindeki Şakirpaşa, Ova, Onur ve Uçak mahalleleri de on yıllardır ülkedeki plastik geri dönüşümünün merkezi konumundadır. Resmi rakamlara göre 2022 Nisan'ı itibarıyla Adana'da 167, İstanbul'da ise 232 ruhsatlı plastik geri dönüşüm tesisi bulunmakta ve bunların çoğu konutların, sağlık ocaklarının, okulların ve parkların yakınında yer almaktadır. Adana'da ve İstanbul'un Bayrampaşa ilçesindeki bazı plastik geri dönüşüm tesisleri, ilgili makamlardan alınmış, daha yüksek çevre standartlarına uyulmasını gerektiren ruhsatları olmadan faaliyet göstermekte iken; çevre, iş sağlığı ve iş denetimlerinin genellikle

2698

• düzenli yapılmadığı veya denetçilerin çevre ve sağlık koşullarını yeterince denetlemedikleri de raporda yer almaktadır.

Bu bağlamda:

1. Türkiye AB'nin plastik atık ihracatının ne kadarını almaktadır?
2. Türkiye'de kaç tane ruhsatsız plastik geri dönüşüm tesisi faaliyet göstermektedir? Bu tesisler nerededir?
3. Söz konusu tesislerin faaliyetlerini, Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği ve ilgili diğer kanun ve yönetmelikler uyarınca durdurmayı planlıyor musunuz?
4. Bakanlık olarak, çevre yönetmeliklerine uyulmasını sağlamak amacıyla, plastik geri dönüşüm tesislerine yönelik olarak, önceden haber vermeksizin etkin ve düzenli denetimler gerçekleştiriyor musunuz? Bu denetimlerin sonuçları nelerdir?
5. Yasalara aykırı olarak evlerin ve okulların yakınında bulunan kaç tane plastik geri dönüşüm tesisi bulunmaktadır? Bu tesisler nerelindedir? Bu tesisler ile ilgili uyguladığınız yaptırımlar nelerdir?
6. Sağlık Bakanlığı ile koordineli olarak plastik geri dönüşüm tesislerinin yakınındaki mahallelerde sağlık etki değerlendirme çalışmaları yürütülmekte midir? Bu çalışmaların sonuçları nelerdir?
7. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile koordineli olarak geri dönüşüm tesislerinde çalışan işçiler için düzenli ve kapsamlı iş sağlığı kontrolleri gerçekleştirilmekte midir?
8. Söz konusu tesislerde çalışan işçilere işverenler tarafından yeterli koruyucu ekipman temin edilmekte midir?